

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อของธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ.2543 ถึง พ.ศ. 2551 ได้ใช้เงินเฟ้อพื้นฐาน (Core Inflation) หรือเรียกอีกอย่างว่า Underlying Inflation เป็นเป้าหมายหลักในการกำหนดนโยบายอัตราดอกเบี้ยและเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการเงินอื่นๆ ซึ่งเงินเฟ้อพื้นฐานต้องสะท้อนเสถียรภาพของระดับราคาในระยะยาว และไม่รวมผลกระทบของระดับราคาที่เกิดจากความผันผวนในระยะสั้น หรือผลของการเปลี่ยนแปลงที่นโยบายการเงินไม่สามารถควบคุมได้ อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานของประเทศไทยคำนวณจากดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป (Headline Inflation) ไม่รวมราคาสินค้าหมวดพลังงานและอาหารสด โดยในช่วง พ.ศ.2551 อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามการเพิ่มขึ้นของดัชนีราคาผู้ผลิต อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานในช่วงปี พ.ศ. 2551 ได้ออกนอกกรอบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานมีการเปลี่ยนแปลง โดยรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกอื่น เช่น ผลกระทบจากราคาสินค้าเกษตรในตลาดสินค้าเกษตร ผลกระทบจากราคาน้ำมัน หรือผลกระทบจากเหตุการณ์ไม่ปกติที่เกิดขึ้น เป็นต้น

ประเทศไทยประสบกับสถานการณ์การเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าต่างๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2550 ระดับเงินเฟ้อของแต่ละประเภทสินค้าตามดัชนีราคาผู้ผลิตสูงขึ้นและมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราการเปลี่ยนแปลงนั้น¹ ซึ่งเป็นสาเหตุมาจากภาวะการณที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้ผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงก่อนหน้า ตุลาคม พ.ศ. 2550 ระดับราคาผู้ผลิตในหมวดข้าวเปลือก พืชไร่ และปศุสัตว์ มีความผันผวนสูง ทั้งนี้เนื่องจากแรงดึงจากอุปสงค์ทั้งในและต่างประเทศค่อนข้างสูงในช่วงที่ผ่านมา ประกอบกับประเทศไทยประสบปัญหาทางด้านภัยธรรมชาติค่อนข้างน้อยทำให้ผลผลิตในตลาดสินค้าต่างๆ ค่อนข้างคงที่หรือเป็นไปตามฤดูกาล จากผลดังกล่าวทำให้ภาระบางส่วนตกไปอยู่ที่ผู้บริโภค อัตราการเพิ่มขึ้นของดัชนีราคาผู้บริโภคในส่วนของอาหารและปศุสัตว์สูงขึ้นสอดคล้องกับ

¹ ค่าเฉลี่ยอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้ผลิต นับตั้งแต่พ.ท.ใช้ กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ หรือ มิถุนายน

อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้ผลิตในช่วงเวลาเดียวกัน นอกจากนั้นราคาน้ำมันในประเทศ มีอัตราการเพิ่มของราคาอยู่ระหว่างร้อยละ 47-64 สอดคล้องตามการเคลื่อนไหวของราคาน้ำมันในตลาดโลก ทำให้ราคาสินค้าในหมวดสินค้าเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างสูงในช่วงต้นปี พ.ศ. 2551 โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงอยู่ระหว่างร้อยละ 14-23 และเฉพาะราคาของข้าวเปลือก พืชไร่ และปศุสัตว์ ตามตารางที่ 1.1 อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2551 สูงถึงร้อยละ 44.48 และ 25.96 ตามลำดับ

ในส่วนของราคาวัตถุดิบมีอัตราการเพิ่มของราคาที่ยค่อนข้างสูงเช่นกัน โดยเฉพาะราคาเหล็กมีการเปลี่ยนแปลงของราคาในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2551 ร้อยละ 34.95 เนื่องจากมีความต้องการเหล็กทั้งในและต่างประเทศเป็นจำนวนมากเช่นกัน จากที่กล่าวมา ระดับราคาผู้บริโภคทั่วไป (Headline Inflation) และระดับราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (Core Inflation) ย่อมได้รับผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะระดับราคาผู้บริโภคทั่วไป สะท้อนให้เห็นว่าเครื่องมือทางนโยบายการเงินหรือตัวแปรทางเศรษฐกิจอื่นที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเงินเฟ้อในอดีตอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

ในทางสถิติ แม้ว่าระดับเงินเฟ้อในประเทศไทยในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจถือว่าอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยของอัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ 5 แต่ยังคงสูงกว่าหลังวิกฤตเศรษฐกิจ และหลังการใช้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.53 อย่างมีนัยสำคัญ (ตารางที่ 1.3) และอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มสูงขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2550 อันเกิดจากราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในส่วนระดับความผันผวนของเงินเฟ้อพบว่า อัตราเงินเฟ้อในช่วงหลังวิกฤตจะมีความผันผวนของเงินเฟ้อมากกว่า โดยเฉพาะอัตราเงินเฟ้อทั่วไปที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ (ตารางที่ 1.3) อาจเพราะเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อระดับราคาสินค้าและบริการที่ค่อนข้างมากในประเทศไทยโดยเฉพาะโรคระบาด SARS ในช่วงปลายปี พ.ศ.2544 หรือเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ ที่ทำให้อัตราเงินเฟ้อค่อนข้างต่ำ และปัจจุบันมีแนวโน้มสูงขึ้นดังที่กล่าว

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่บ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเงินเฟ้อ คือ ความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างอัตราเงินเฟ้อดัชนีราคาผู้บริโภคและอัตราเงินเฟ้อทั่วไป (พื้นฐาน) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อทั้งคู่มีความสัมพันธ์กันลดลง หลังจากเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะ เงินเฟ้อ PPI กับเงินเฟ้อพื้นฐานซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 สะท้อนให้เห็นว่าผลกระทบจากตัวแปรในระบบเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อเงินเฟ้อแตกต่างกัน ทำให้ความสัมพันธ์ของเงินเฟ้อมีการเปลี่ยนแปลง และส่งผลให้การดำเนินนโยบายการเงินต้องระมัดระวังมากขึ้น

จากที่กล่าว การที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานอยู่ในระดับต่ำและอยู่ในกรอบเป้าหมาย อาจจะไม่ได้อธิบายได้จากทิศทางของอัตราดอกเบี้ย หรืออัตราแลกเปลี่ยน แต่อาจเป็นเพราะ Persistence ของเงินเฟ้อที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่วนหนึ่งสะท้อนให้เห็นจากการเพิ่มขึ้นของเงินเฟ้อ ทั้งเงินเฟ้อทั่วไป เงินเฟ้อพื้นฐาน และเงินเฟ้อจากดัชนีราคาผู้ผลิต

ในการศึกษาเกี่ยวกับการตอบสนองของเงินเฟ้อที่ผ่านมาสามารถแบ่งได้เป็น สองประเภท คือ การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเงินเฟ้อ (Inflation Process) และการศึกษาผลกระทบจากนโยบายการเงินที่มีต่อระดับราคาในประเทศไทย

ในส่วนแรก การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเงินเฟ้อในอดีต ซึ่งสามารถแบ่งตามวิธีการศึกษาได้เป็น สองประเภท คือ การศึกษาแบบสมการเชิงเดียว และการศึกษาแบบระบบสมการ ซึ่งทั้งสองวิธีนี้มีจุดประสงค์หลักในการสร้างหรือหาแบบจำลองที่อธิบายกระบวนการเงินเฟ้อจากตัวแปรในระบบเศรษฐกิจ อาทิเช่น งานศึกษาของ Roong and Runchana (2005) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเงินเฟ้อ โดยผลการศึกษาพบว่าสัมประสิทธิ์จากตัวแปรในระบบเศรษฐกิจต่อเงินเฟ้อมีการเปลี่ยนแปลง หรืองานศึกษาของ Atchana (2001) ได้ศึกษากระบวนการเงินเฟ้อเพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ นอกจากนี้ยังมีงานศึกษาแบบระบบสมการของต่างประเทศ ได้แก่ งานศึกษาของ Quah and Vahey (1995) และ Aucremanne, and Wouters (1999) ได้สร้างแบบจำลองในลักษณะของระบบสมการ ในการประมาณค่าเงินเฟ้อพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดระดับเงินเฟ้อภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเงินเฟ้อที่ผ่านมาทำให้เข้าใจถึงตัวแปรที่มีผลกระทบต่อเงินเฟ้อ แต่อย่างไรก็ตามในแต่ละรูปแบบการศึกษายังคงมีข้อจำกัด คือ การศึกษาแบบจำลองเชิงเดียว เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับตัวแปรอัตราเงินเฟ้อ อาจทำให้เกิดปัญหา Bias ในค่าสัมประสิทธิ์ นอกจากนี้การเลือกใช้ตัวแปรที่เหมาะสมในการศึกษาแบบระบบสมการ ยังคงมีความแตกต่างออกไปในแต่ละประเทศ

ในส่วนที่สอง การศึกษาผลกระทบจากนโยบายการเงินที่มีต่อระดับราคาในประเทศไทยที่ผ่านมานั้น ยังไม่มีการศึกษาที่แน่ชัดโดยตรง ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาผลกระทบจากนโยบายการเงินต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจโดยรวมและมีการอธิบายผลกระทบต่อระดับราคาเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เช่น งานศึกษาของ Piti and Pinnarat (2002) อธิบายถึงผลของอัตราดอกเบี้ยต่อระดับราคามีความสอดคล้องกับทฤษฎีมากขึ้นเมื่อเพิ่มตัวแปรด้านสินเชื่อบริษัท ซึ่งยังไม่สามารถอธิบายถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงของเงินเฟ้อที่กล่าวข้างต้นได้ เนื่องจากการอธิบายการตอบสนองของเงินเฟ้อมีเพียงผลจากนโยบายการเงินเท่านั้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ในการศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษาให้เห็นถึง การเปลี่ยนแปลง ในเชิงพลวัตของตัวแปรสำคัญต่อเงินเพื่อที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินนโยบายการเงิน หรือกล่าวคือ “การตอบสนองของเงินเฟ้อต่อตัวแปรต่างๆในระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างไร” และเพื่อให้ผลการศึกษามีความชัดเจนจึงเน้นการศึกษาที่การตอบสนองของเงินเฟ้อต่อตัวแปรต่างๆ มากกว่าการวิเคราะห์เพียงผลกระทบจากนโยบายการเงินเช่นงานที่ผ่านมา โดยใช้แบบจำลอง VAR และ VEC ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆที่มีต่อเงินเฟ้อพื้นฐานหรือเงินเฟ้อทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายการเงินในการรักษาเสถียรภาพของระดับราคา และอัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจต่อไป

ตารางที่ 1.1
อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้ผลิต

รายการประเภทสินค้า	2550		2551					(ร้อยละ)
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	ค่าเฉลี่ย*
ผลผลิตเกษตรกรรม	8.4	13.86	15.17	20.32	13.55	15.36	13.97	12.86
ผลผลิตการเกษตร	9.69	16.47	17.19	22.93	14.35	16.27	14.52	17.15
- ข้าวเปลือก พืชไร่ และพืชอื่นๆ	22.02	24.84	17.87	14.88	23.03	43.47	44.48	11.6
สัตว์มีชีวิตรและผลิตภัณฑ์	5.87	7.27	13.48	19.53	19.26	20.31	19.73	6.2
- ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์	12.42	23.51	24.91	26.52	28.94	29.37	25.96	3.84
- ปศุสัตว์	-1.48	5.12	29.28	63.51	66.33	56.47	51.6	5.62
- สัตว์ปีกและไข่	10.76	10.22	13.99	16.58	14.86	17.83	17.68	6.95
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	8.04	8.21	9.37	9.91	11.14	12.62	16.34	4.1
ผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ	7.11	9.39	13.11	15.79	15.63	24.61	27.61	4.64
ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	34.6	31.87	37.54	34.13	37.41	38.75	52.4	16.78
- น้ำมันเชื้อเพลิง	41.36	36.68	43.72	39.16	42.94	43.36	59.34	17.87
- น้ำมันเบนซินและดีเซล	43.76	38.35	47.55	43.04	46.08	45.81	63.1	18.27
- ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี	-3.03	7.96	8.87	11.6	9.09	76.49	12.89	14.4
โลหะขั้นมูลฐานและผลิตภัณฑ์โลหะ	7.86	8.52	10.86	14.48	15.85	18.72	25.26	7.19
- เหล็กและเหล็กกล้า	10.87	12.21	15.33	19.01	22.53	25.03	34.95	9.26
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	12.89	10.56	13.25	15.95	23.83	15.28	18.09	7.03
- เครื่องประดับและทองรูปพรรณ	16.83	14.19	17.87	21.39	32.82	20.48	24.4	9.73

ที่มา: คำนวณค่าเฉลี่ยจากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์

หมายเหตุ: อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาสินค้าคำนวณจาก การเปลี่ยนแปลงของราคา
เทียบจากเดือนเดียวกันในปีก่อน

ตารางที่ 1.2
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเงินเฟ้อ

	ก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ (2534-2539)		หลังวิกฤติฯ ถึงใช้กรอบ เป้าหมายเงินเฟ้อ (2540-2542)		หลังใช้กรอบ เป้าหมายเงินเฟ้อ (2543-ปัจจุบัน)	
	ค่าเฉลี่ย	Sd.	ค่าเฉลี่ย	Sd.	ค่าเฉลี่ย	Sd.
Headline inflation	4.98	1.23	4.3	3.7	2.71	1.71
Core inflation	4.95	0.7	4.13	2.72	1.06	0.78
Producer Price Inflation	na.	na.	4.08	8.21	5.28	3.51

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: 1.na. เนื่องจากข้อมูลไม่สามารถหาได้

ตารางที่ 1.3
ผลการเปรียบเทียบทางสถิติระหว่างก่อนวิกฤติฯ
และหลังใช้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ

	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย		เปรียบเทียบ Sd.	
	t-stat	p-value	F-stat	p-value
Headline inflation	10.03	0.000 ***	0.52	0.003 ***
Core inflation	33.99	0.000 ***	0.81	0.352

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: *** ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ตารางที่ 1.4

ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อประเภทต่างๆก่อนและหลัง พ.ศ.2543

2536-2542	Headline Inflation	Core Inflation	Producer Price Inflation	2543-ปัจจุบัน	Headline Inflation	Core Inflation	Producer Price Inflation
Headline Inflation	1.00			Headline Inflation	1.00		
Core Inflation	0.97	1.00		Core Inflation	0.79	1.00	
Producer Price Inflation	0.88	0.83	1.00	Producer Price Inflation	0.85	0.50	1.00

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของตัวแปรสำคัญที่มีต่อเงินเฟ้อในปัจจุบัน โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยผ่านตัวแปรในระบบเศรษฐกิจเพื่อควบคุมเงินเฟ้อพื้นฐานให้อยู่ภายในกรอบเป้าหมาย

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระยะสั้นและระยะยาวระหว่างระดับเงินเฟ้อพื้นฐาน และระดับเงินเฟ้อกลุ่มอาหารสดและพลังงาน

1.3 ขอบเขตของการศึกษาและแหล่งข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงประจักษ์ และใช้กระบวนการทางเศรษฐมิติเข้ามาเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ใช้จึงเป็นข้อมูลทุติยภูมิรายเดือน โดยการวิเคราะห์ทั่วไปใช้ข้อมูลเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2538 ถึงมิถุนายน พ.ศ.2551 เพื่อให้สะท้อนราคาสินค้าในดัชนีราคามีความใกล้เคียงปัจจุบัน และข้อมูลที่ใช้ในการประมาณค่าในแบบจำลองเป็นข้อมูล เริ่มตั้งแต่พฤษภาคม พ.ศ.2543 ถึง กรกฎาคม พ.ศ.2551 เพื่อศึกษาเฉพาะภายหลังใช้กรอบเป้าหมาย

เงินเฟ้อ ซึ่งข้อมูลทั้งหมดนำมาจากธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และฐานข้อมูล CEIC

1.4 วิธีการศึกษา

1. การศึกษาการตอบสนองของเงินเฟ้อต่อตัวแปรสำคัญในระบบเศรษฐกิจ โดยอาศัยความสัมพันธ์เชิงพลวัตของตัวแปรทางด้านมหภาคที่มีต่อระดับราคา ใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ ในการประมาณแบบจำลอง VAR จากนั้นวิเคราะห์ถึงขนาด ระยะเวลา ทิศทาง และสัดส่วนของผลกระทบที่มีต่อระดับราคาเพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระยะสั้นและระยะยาวของเงินเฟ้อในประเทศไทยระหว่างเงินเฟ้อพื้นฐานและเงินเฟ้อในกลุ่มสินค้าอาหารสดและพลังงาน โดยใช้แบบจำลอง VEC เพื่อวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของเงินเฟ้อที่เป็นเป้าหมายทางนโยบายการเงินและเงินเฟ้อที่ไม่ได้เป็นเป้าหมาย

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบจากตัวแปรทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่มีต่อระดับราคา และทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อพื้นฐานและเงินเฟ้อในกลุ่มสินค้าอาหารสดและพลังงาน ซึ่งสามารถเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการเงินหรือในการศึกษาต่อไป

1.6 องค์ประกอบการศึกษา

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความสำคัญของปัญหา จุดประสงค์ ขอบเขตการศึกษา และ องค์ประกอบการศึกษา

บทที่ 2 ภาพรวมของเงินเฟ้อในช่วงปี พ.ศ.2538-2551

บทที่ 3 กรอบแนวคิดในการศึกษา ประกอบด้วยทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนโยบายการเงินในประเทศไทย และการทบทวนวรรณกรรม

บทที่ 4 วิธีการศึกษา ประกอบด้วยการพิจารณากลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการประมาณค่า วิธีการใช้เกณฑ์ในการเลือกแบบจำลองและวิธีการประมาณค่าแบบจำลองต่างๆ รวมถึงการใช้ผลประมาณค่าในการวิเคราะห์และตอบคำถามการวิจัย

บทที่ 5 ผลการศึกษาเชิงประจักษ์จากการประมาณค่าแบบจำลอง VAR หรือ VEC ตั้งแต่การพิจารณาตัวแปร การทดสอบคุณสมบัติของตัวแปรต่างๆ จนถึงผลจาก Impulse Response Function และ Variance Decomposition ที่ได้จากแบบจำลอง VAR และผลจากสมการ Cointegrating และ Adjustment Parameter ที่ได้จากแบบจำลอง VEC

บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ โดยสรุปเนื้อหาโดยรวมของการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขในการศึกษาครั้งต่อไป